

Bo'lajak tibbiyot hamshiralarida kasbiy kompetentlik haqidagi tasavvurlarni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillari

Qadirova Shahnoza Saidabdullayevna

Urganch tumani tibbiyot birlashmasi 28-poliklinika oila shifokori
shakhnozaqadirova15@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola bo'lajak tibbiyot hamshiralarida kasbiy kompetentlik haqidagi tasavvurlarni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillarini o'rganishga qaratilgan. Tibbiyot sohasida samarali faoliyat ko'rsatish uchun hamshiralar o'z kasbiy bilimlari, malakalari va kompetentsiyalarini rivojlantirishlari zarur. Ushbu jarayonda ijtimoiy muhit, ta'lim tizimi, oila va do'stlar ta'siri kabi omillar muhim rol o'ynaydi. Maqolada, birinchidan, kasbiy kompetentlik tushunchasi va uning tarkibiy qismlari bayon etiladi. Ikkinchidan, ijtimoiy-psixologik omillarning bo'lajak hamshiralar ta'limiga qanday ta'sir ko'rsatishi tahlil qilinadi. Shuningdek, ijtimoiy muloqot, motivatsiya va shaxsiy tajribalar kabi faktorlar kasbiy kompetentlikni shakllantirishda qanday ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatiladi. Natijada, ushbu tadqiqot bo'lajak tibbiyot hamshiralarining kasbiy tayyorgarligini yanada takomillashtirish uchun zarur bo'lgan ijtimoiy-psixologik muhitni yaratishning ahamiyatini ta'kidlaydi. Maqola amaliy tavsiyalar bilan to'ldirilgan bo'lib, kelajakda tibbiyot sohasida malakali kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: kasbiy kompetentlik, ijtimoiy omillar, psixologik omillar, ta'lim jarayoni, o'qituvchilar ta'siri, gruppada dinamikasi, maqsad va motivatsiya, ijtimoiy muloqot, tajribaviy o'rganish, professional identifikatsiya, etika va deontologiya, stress va muammolarni hal qilish qobiliyati, shaxsiy rivojlanish, o'z-o'zini baholash, raqobatbardoshlik.

Аннотация: Данная статья направлена на изучение социально-психологических факторов формирования представлений о профессиональной компетентности у будущих медицинских сестер. Для эффективной работы в медицинской сфере медицинским сестрам необходимо развивать свои профессиональные знания, навыки и компетенции. В этом процессе важную роль играют такие факторы, как социальная среда, система образования, влияние семьи и друзей. В статье впервые описывается понятие

профессиональной компетентности и ее компоненты. Во-вторых, анализируется влияние социальных и психологических факторов на образование будущих медицинских сестер. Также показано, насколько важны в формировании профессиональной компетентности такие факторы, как социальное общение, мотивация и личный опыт. В результате данного исследования подчеркивается важность создания социально-психологической среды, необходимой для дальнейшего совершенствования профессиональной подготовки будущих медицинских сестер. Статья наполнена практическими рекомендациями и послужит для подготовки квалифицированных кадров медицинской сферы в будущем.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, социальные факторы, психологические факторы, образовательный процесс, влияние учителя, групповая динамика, цель и мотивация, социальная коммуникация, экспериментальное обучение, профессиональная идентичность, этика и деонтология, стресс и способность решать проблемы, личностное развитие, самооценка, оценка, конкурентоспособность.

Abstract: This article aims to study the socio-psychological factors of the formation of perceptions of professional competence in future nurses. In order to work effectively in the medical field, nurses need to develop their professional knowledge, skills and competencies. Factors such as social environment, education system, influence of family and friends play an important role in this process. The article first describes the concept of professional competence and its components. Secondly, the influence of social and psychological factors on the education of future nurses is analyzed. It is also shown how important factors such as social communication, motivation and personal experiences are in the formation of professional competence. As a result, this study emphasizes the importance of creating a socio-psychological environment necessary to further improve the professional training of future nurses. The article is filled with practical recommendations and will serve to train qualified personnel in the medical field in the future.

Key words: professional competence, social factors, psychological factors, educational process, teacher influence, group dynamics, goal and motivation, social communication, experiential learning, professional identity, ethics and deontology,

stress and ability to solve problems, personal development, self-assessment, competitiveness.

Kirish:

Bo‘lajak tibbiyot hamshiralorida kasbiy kompetentlikni shakllantirish, ularning kasbiy faoliyatda muvaffaqiyatli bo‘lishi uchun zaruriy shartdir. Tibbiyot sohasida ishlaydigan hamshiralarning roli nafaqat bemorlar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri muloqotda bo‘lish, balki ularning sog‘lig‘i va farovonligini ta‘minlashda juda muhimdir. Shu sababli, kasbiy kompetentlikni shakllantirish jarayonida ijtimoiy-psixologik omillarni hisobga olish zarur hisoblanadi.

Ijtimoiy-psixologik omillar, bo‘lajak hamshiralarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda katta ahamiyatga ega. Ular o‘z ichiga shaxsiy motivatsiya, guruh ichidagi munosabatlar, o‘zaro kommunikatsiya va ijtimoiy normalarni oladi. Har bir omilning o‘ziga xos xususiyatlari bor va ular bir-biri bilan chambarchas bog‘liqdir.

Birinchi, shaxsiy motivatsiya - bu bo‘lajak hamshiraning o‘z kasbiga qiziqishi va uni rivojlantirishga intilishi. Motivatsiya yuqori bo‘lgan shaxslar ko‘proq bilim olishga va tajriba to‘plashga tayyor bo‘lishadi.

Ikkinchi, guruh ichidagi munosabatlar - bu talabalarning bir-birlari bilan muloqot qilishi va tajriba almashishi jarayonidir. Ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash va tajribali ustozlardan olingan maslahatlar hamshiralarning kasbiy kompetentligini oshiradi.

Uchinchi, o‘zaro kommunikatsiya - tibbiyot sohasida samarali muloqot qilish qobiliyati bemorlar bilan ishlashda muhim ahamiyatga ega. Kompilyatsion ko‘nikmalar ushbu sohada muvaffaqiyatni ta‘minlaydi.

Shuningdek, ijtimoiy normalar va qadriyatlar ham bo‘lajak hamshiralarning fikrlash tarzini va ish yuritish uslubini shakllantiradi. Agar talaba jamiyat tomonidan belgilangan etik normalarga amal qilsa, u holda uning professionalligi oshadi.

Shuning uchun ushbu tadqiqotning maqsadi – bo‘lajak tibbiyot hamshiralorida kasbiy kompetentlikni shakllantirish jarayonida ijtimoiy-psixologik omillarni aniqlash va ularga e‘tibor qaratishdir. Bu esa kelajak avlodning sog‘lig‘i uchun sifatli xizmatlarni taqdim etishga yordam beradi.

Asosiy qism: Bo‘lajak tibbiyot hamshiralorida kasbiy kompetentlik haqidagi tasavvurlarni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillari mavzusi zamonaviy tibbiyot sohasida juda muhim ahamiyatga ega. Tibbiyot hamshiralari, bemorlar bilan bevosita muloqotda bo‘lgan mutaxassislar sifatida, ularning sog‘lig‘ini saqlash va

tiklash jarayonida muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun, ularda kasbiy kompetentlikni shakllantirish, nafaqat o'z kasbiy faoliyatlariga ta'sir ko'rsatadi, balki bemorlarni davolash va ularning ehtiyojlarini qondirishda ham katta ahamiyatga ega.

Mavzuning dolzarbligi:

1. Sog'liqni saqlash tizimidagi o'zgarishlar: Sog'liqni saqlash tizimida bo'layotgan o'zgarishlar, yangi texnologiyalar va metodikalar, tibbiyot hamshiralaridan yuqori darajada kompetentlik talab qiladi.

2. Ijtimoiy talablar: Bemorlar va jamiyat tibbiyot xizmatlariga bo'lgan talablarni oshirib bormoqda. Shuning uchun hamshiralarning professionallik darajasi ko'tarilishi zarur.

3. Psixologik jihatlar: Hamshiralarning psixologik holati, stressga chidamliligi va emotsional intellekti bemorlar bilan muloqotda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun muhimdir.

4. Ta'lim jarayoni: Tibbiyot oliygohlaridagi ta'lim dasturlari hamshiralarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy-psixologik omillar ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi.

5. Ommaviy salomatlik: Sog'lom jamiyatni yaratishda tibbiyot hamshiralarning roli katta; ular bemorlarga nafaqat fiziologik, balki psixologik yordam berishi kerak.

Ijtimoiy-psixologik omillar:

- Jamiyatdagi sog'lom turmush tarzining targ'iboti: Sog'liqni saqlash xarajatlarini kamaytirishda va sog'lom hayot tarzini rag'batlantirishda ijtimoiy omillar muhimdir.

- Oila va do'stlarning ta'siri: Oila a'zolari va do'stlarning fikrlari yoki qo'llab-quvvatlashi bo'lajak hamshiralalar uchun motivatsiya manbai hisoblanadi.

- Kasbga oid ijobiy yoki salbiy stereotiplar: Jamiyatdagi tibbiyot sohasiga nisbatan mavjud stereotiplar hamshiralarning kasbiy tanloviga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

- Ijtimoiy muloqot tajribasi: Maktabdan olgan bilimlari va hayot tajribasi bo'lajak mutaxassislarining professional rivojlanishiga ta'sir qiladi.

Shunday qilib, bo'lajak tibbiyot hamshiralari kasbiy kompetentlik haqidagi tasavvurlarni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillari mavzusi dolzarbligini saqlab qoladi va bu boradagi tadqiqotlar sog'lom jamiyat qurishga xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar. Bo'lajak tibbiyot hamshiralari kasbiy kompetentlik haqidagi tasavvurlarni shakllantirish ijtimoiy-psixologik omillari ko'plab faktorlar bilan bog'liq. Ushbu omillar kasbiy tayyorgarlik jarayonida muhim rol o'ynaydi va shaxsning professional rivojlanishiga ta'sir qiladi.

Xulosa:

1. Ijtimoiy muhit: Tibbiyot hamshiralari o'z faoliyatini amalga oshiradigan muhit, ularning kasbiy kompetentligi va ishga bo'lgan munosabatini shakllantiradi. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, oilaviy va do'stlik aloqalari, shuningdek, jamoada o'zaro munosabatlar ijobiy yoki salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

2. O'qitish va malaka oshirish: Ta'lim jarayonida berilgan bilimlar, amaliy ko'nikmalar va psixologik tayyorgarlik kasbiy kompetentlikni shakllantirishda asosiy omil hisoblanadi. O'qituvchilarning malakasi ham muhim rol o'ynaydi.

3. Shaxsiy xususiyatlar: Bo'lajak hamshiralarning shaxsiy xususiyatlari (masalan, empatiya, stressga chidamli bo'lish) ularning kasbiy kompetentligini belgilovchi omillardandir.

4. Professional etik: Tibbiyot sohasidagi etik me'yorlar va qoidalar bo'lajak hamshiralari uchun professionallik darajasini belgilaydigan asosdir.

5. Innovatsiyalar va texnologiyalar: Zamonaviy tibbiyotda innovatsion texnologiyalarni qo'llash zarurati hamshiralarning bilimlarini doimiy ravishda yangilashni talab qiladi.

Takliflar:

1. Ta'lim dasturlarini takomillashtirish: Tibbiyot hamshiralari ta'lim dasturlarida amaliyotni kuchaytirish, psixologik tayyorgarlikni oshirish va etik qoidalarni chuqurroq o'rganishni ko'zda tutuvchi yondashuvlarni joriy etish zarur.

2. Mentorlik tizimini joriy etish: Bo'lajak hamshiralarga tajribali mutaxassislar tomonidan mentorlik qilish tizimini yo'lga qo'yish, ularning kasbiy rivojlanishiga yordam beradi.

3. O‘qituvchilarni malakasini oshirish: Ta‘lim jarayonida ishtirok etayotgan o‘qituvchilar uchun muntazam malaka oshirish kurslarini o‘tkazish lozim.

4. Psixologik qo‘llab-quvvatlash xizmatlarini tashkil etish: Hamshiralarning stressga bardosh bera olishlari uchun psixologik yordam ko‘rsatadigan xizmatlarni tashkil etish juda muhimdir.

5. Ijtimoiy loyihalarda ishtirok etishni rag‘batlantirish: Bo‘lajak tibbiyot hamshiralarning ijtimoiy ishlar va loyihalarda ishtirok etishi ularda empatiya hissini rivojlantiradi va professional kompetentlik darajasini oshiradi.

Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali bo‘lajak tibbiyot hamshiralarning kasbiy kompetentligini yanada yuqori darajada shakllantirish mumkin bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Aliyeva, G. (2020). "Tibbiyot hamshiralarning kasbiy kompetentligi: nazariya va amaliyot." Tibbiyot jurnali, 12(3), 45-52.
2. Raxmonova, D. (2019). "Ijtimoiy-psixologik omillar va tibbiyot sohasidagi mutaxassislar tayyorlash." O‘zbekiston sog‘liqni saqlash akademiyasining ilmiy ishlari, 7(1), 15-22.
3. Mirzaeva, S., & Karimova, N. (2021). "Bo‘lajak hamshiralar uchun kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda ijtimoiy omillarning roli." Ta‘lim va rivojlanish, 5(2), 30-37.
4. Yusupova, M. (2018). "Tibbiyot hamshiralari sifatida kasbiy tayyorgarlik: ijtimoiy va psixologik jihatlar." Tibbiyot ta‘limi jurnali, 10(4), 75-80.
5. Saidov, U., & Abdurakhmonov, A. (2022). "Kasbiy kompetentlikni shakllantirishda ijtimoiy muhitning ahamiyati." Pedagogika va psixologiya masalalari jurnali, 14(3), 88-94.
6. Jalilova, F., & Isroilov, B. (2023). "Bo‘lajak tibbiyot xodimlarining psixologik tayyorgarligi: o‘rganish va tajribalar." Ta‘lim nazariyasi va amaliyoti jurnali, 8(1), 50-58.
7. Gafurova, Z., & Davlatov, S. (2021). "Hamshira ta‘limida innovatsion usullar: kompetentlik yondashuvi." Innovatsion ta‘lim texnologiyalari jurnali, 9(4), 23-30.
8. Nazarova, L., & Tursunov D. (2020). "Ijtimoiy psixologiya: bo‘lajak mutaxassislar uchun qo‘llanma." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirligi.